

Računovodstvo financijskih instrumenata

Šatvar, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:746100>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 120/PMM/2018

Računovodstvo financijskih instrumenata

Martina Šatvar, 1118/336

**Sveučilište
Sjever**

Odjel za Poslovanje i menadžment u medijima

Završni rad br. 120/PMM/2018

Računovodstvo financijskih instrumenata

Student

Martina Šatvar, 1118/336

Mentor

Ivana Martinčević, univ.spec.oec.

Koprivnica, rujan 2018. godine

Predgovor

Pod pojmom “Financijski instrumenti” podrazumijevamo svaki ugovor koji njegovim sklapanjem dovodi do nastajanja financijske imovine/obveze jednog subjekta ili vlasničkog instrumenta drugog subjekta. Tako tu, primjerice, spadaju različite mjenice, blagajnički zapisi, vlasnički udjeli, dionice i slično. Ovim putem se želim zahvaliti mentorici Ivani Martinčević, univ.spec.oec, koja mi je korisnim savjetima doprinijela u izradi završnog rada.

U Koprivnici, rujan 2018.

Martina Šatvar

Sažetak

Cilj ovog završnog rada je objasniti sam pojam računovodstva te njegovu povijest, opisati pojam financijskih instrumenata te koje su njegove temeljne komponente. Kroz rad se susrećemo s pojmom fer vrijednosti koji je vrlo važan kako bi se mogao razumijeti nastavak rada. Pojam financijski instrumenti podrazumijeva svaki ugovor temeljem kojeg nastaje financijska imovina jednog poduzetnika i financijska obveza ili vlasnički instrument drugog poduzetnika. Prema tome temeljne karakteristike financijskih instrumenata su financijska imovina, financijske obveze te vlasnički instrumenti. Na kraju, cilj je objasniti međunarodne i hrvatske standarde financijskog izvještavanja te koje su glavne razlike između njih. Trenutak kada se počelo govoriti o računovodstvu jest bio onaj kada je čovjek počeo razmjenjivati višak dobara koje je sam proizveo da bi dobio ona dobra koja su mu nedostajala. Suvremeni financijski sustav ima tri temeljne komponente financijskog sustava koje se ističu, a to su financijska tržišta, financijski posrednici te financijski instrumenti. Računovodstvo financijskih instrumenata ima tri glavne komponente, a to su financijska imovina, financijske obveze te vlasnički instrumenti. Financijski instrumenti dijele se u puno skupina ovisno o tome kojem kriteriju pripadaju. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde, njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja. S druge strane, hrvatski standardi financijskog izvještavanja nastali su sukladno Zakonu o računovodstvu, a donosi ih Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Kroz rad će se detaljno analizirati različite vrste financijskih instrumenata te okviri računovodstveno financijskih instrumenta kao što je prezentiranje, mjerenje, priznavanje ili klasifikacija.

Ključne riječi: računovodstvo, fer vrijednost, financijski instrumenti, računovodstveni okviri, računovodstveni tretmani, rizici, standardi financijskih instrumenata.

Summary

The aim of this thesis is to explain the concept of accounting and its history, as well as to elaborate the concept of financial instruments and its basic components. For understanding this thesis, fair value, the most important concept, is explained. Next, it is necessary to enumerate and explain types of financial instruments, and to also describe frameworks and treatments of financial instruments. Another aim of the thesis is to list and analyze all the risks that arise in dealing with financial instruments. In the end, International and Croatian Standards of Financial Reporting are compared along with their main differences. The moment accounting came into existence was when men started exchanging the surplus of goods which they had produced for the goods they lacked. The modern financial system has three fundamental components that stand out. These are financial markets, financial intermediaries and financial instruments. Accounting for financial instruments has three main parts – financial assets, financial liabilities and equity instruments. Depending on which criteria they belong to, financial instruments are divided into many groups. International Financial Reporting Standards include International Accounting Standards, their amendments and interpretations, and International Financial Reporting Standards. On the other hand, Croatian Financial Reporting Standards are created in accordance with the Accounting Act and adopted by the Board for Financial Reporting Standards. Throughout the thesis, various types of financial instruments will be analyzed in detail, along with frameworks of accounting for financial instruments such as presentation, measurements, recognition or classification.

Key words: accounting, fair value, financial instruments, frameworks of accounting, financial treatments, risks, financial instruments standards.

Popis korištenih kratica

AACPA Autoclaved Aerated Concrete Producers Association

MRS Međunarodni računovodstveni standardi

MSFI Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

HSFI Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

EU Europska unija

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Uvod u računovodstvo	2
2.1.	Pojam i značenje računovodstva	2
2.2.	Faze razvoja računovodstva	5
2.3.	Računovodstvene pretpostavke	6
2.4.	Računovodstvena načela	7
2.5.	Računovodstveni sustavi	9
2.5.1.	<i>Računovodstvo poduzetnika</i>	9
2.5.2.	<i>Računovodstvo neprofitnih organizacija</i>	9
2.5.3.	<i>Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika</i>	9
2.5.4.	<i>Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja</i>	10
2.5.5.	<i>Nedostaci računovodstvenih sustava</i>	10
2.5.6.	<i>Karakteristike računovodstvenih sustava</i>	11
3.	Fer vrijednost	12
4.	Pojam i podjela računovodstva financijskih instrumenata	13
4.1.	Pojam financijskih instrumenata	13
4.2.	Temeljne komponente financijskog instrumenta	13
4.2.1.	<i>Financijska imovina</i>	14
4.2.2.	<i>Financijske obveze</i>	15
4.2.3.	<i>Vlasnički instrumenti</i>	16
4.3.	Vrste financijskih instrumenata	16
4.3.1.	<i>Složenost i specifičnost potraživanja</i>	16
4.3.2.	<i>Vrsta potraživanja</i>	17
4.3.3.	<i>Rok dospijeca</i>	17
4.3.4.	<i>Karakter naknade</i>	17
4.3.5.	<i>Registracija financijskog instrumenta</i>	17
4.3.6.	<i>Mogućnost konverzije u druge vrste</i>	18
5.	Okviri računovodstveno financijskih instrumenata	19
5.1.	Prezentiranje računovodstva financijskih instrumenata	19
5.2.	Priznavanje računovodstva financijskih instrumenata	20
5.3.	Mjerenje i klasifikacija računovodstva financijskih instrumenata	21
6.	Računovodstveni tretman financijskih instrumenata	22
6.1.	Računovodstveni tretman financijske imovine	22
6.2.	Računovodstveni tretman ulaganja u vlasničke instrumente	23
6.3.	Računovodstveni tretman ulaganja u dužničke instrumente	24
6.4.	Računovodstveni tretman financijskih obveze	25
7.	Rizici ulaganja u financijske instrumente	26
7.1.	Rizik promjene tečaja (valutni rizik)	26
7.2.	Rizik namire i transfera novca	27
7.3.	Državni rizik	27

7.4. Rizik likvidnosti.....	27
7.5. Kreditni rizik.....	28
7.6. Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik)	28
7.7. Rizik promjene cijena financijskih instrumenata (tržišni rizik)	28
7.8. Rizik potpunog gubitka	29
7.9. Financiranje kupnje vrijednosnih papira zaduživanjem (rizik financijske poluge)	29
7.10. Rizik promjene poreznih i drugih propisa	29
8. Standardi financijskog izvještavanja	30
8.1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.....	30
8.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja	31
8.3. Razlika između međunarodnih i hrvatskih standarda financijskog izvještavanja	32
8.4. Primjeri razlika između međunarodnih i hrvatskih standarda financijskog izvještavanja	32
8.5. Harmonizacija međunarodnih i hrvatskih standarda.....	34
9. Zaključak.....	36
10. Literatura.....	37
Popis slika.....	42

1. Uvod

Tema ovog završnog rada je “Računovodstvo financijskih instrumenata”. Računovodstvo je disciplina koja se bavi zapisom svih financijskih transakcija koje se dogode u jednoj poslovnoj organizaciji. Isključivo je povijesnog karaktera, odnosno zapisuju se podaci koji se mogu dokazati da su se već dogodili. Korijeni računovodstva sežu u Mezopotamiju, a jednostavno računovodstvo se spominje u Bibliji (Novi zavjet). Kako se samo računovodstvo razvijalo, tako su nastale brojne definicije računovodstva. Jedna od definicija glasi da je računovodstvo “vještina bilježenja, razvrstavanja, skraćenog prikazivanja i interpretiranja u novčanom obliku izraženih poslovnih događaja i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata”. Vrlo važan pojam za razumijevanje ove teme jest fer vrijednost. Ona se može definirati kao “iznos koji bi trebalo primiti za prodanu imovinu ili platiti za podmirenje obveze u običajnoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti”. Sam pojam financijski instrumenti podrazumijeva svaki ugovor temeljem kojeg nastaje financijska imovina jednog poduzetnika i financijska obveza ili vlasnički instrument drugog poduzetnika. Prema tome temeljne karakteristike financijskih instrumenata su financijska imovina, financijske obveze te vlasnički instrumenti, a vrste financijskih instrumenata moguće je podijeliti prema brojnim kriterijima. Kada govorimo o okvirima računovodstva financijskih instrumenata vrlo je važno spomenuti prezentiranje, priznavanje te mjerenje i klasifikaciju. Nadalje, osnovni financijski instrumenti predstavljaju klasične financijske instrumente pravo da na neto imovinu emitenta financijskog instrumenta ili pravo na povrat glavnice i isplatu kamata pod određenim uvjetima koji su navedeni u samom financijskom instrumentu. Kod osnovnih financijski instrumenata dotičemo se vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata kao dvije glavne podijele. Ulaganje u financijske instrumente i posjedovanje istih izlaže se općim rizicima vezanim za financijska tržišta te posebno rizicima vezanim za vlastitu financijsku imovinu. Na kraju važno je spomenuti Međunarodne i Hrvatske računovodstvene standarde. Međunarodni računovodstveni standardi podrazumijevaju dogovorena pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji računovodstvenih stavki poslovnih subjekata. S druge strane, Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja.

Svrha i cilj ovog završnog rada je upoznati se sa pojmom računovodstva te upoznati njegovu povijest, opisati pojam financijskih instrumenata te koje su njegove temeljne komponente. Zatim je potrebno upoznati vrste financijskih instrumenata i okvire računovodstveno financijskih instrumenata. Vrlo je važno spomenuti sve rizike koji su mogući kada se trguje sa financijskim instrumentima kako bi se na vrijeme uklonili ili izbjegli.

2. Uvod u računovodstvo

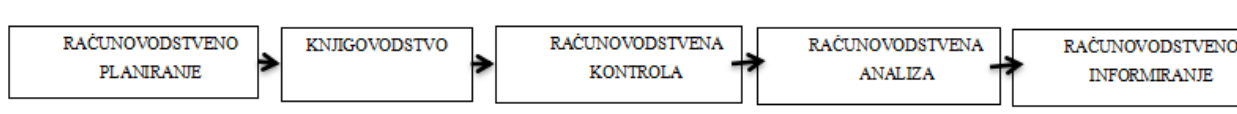
Računovodstvo kao pojam pojavljuje se još od početka ljudske djelatnosti. Trenutak kada se počelo govoriti o računovodstvu jest bio onaj kada je čovjek počeo razmjenjivati višak dobara koje je sam proizveo da bi dobio ona dobara koja su mu nedostajala. Takve bilješke, s područja Mezopotamije, potječu iz vremena 4 000 godina prije Krista, a prema tim bilješkama, došlo se do zaključka za je tada započeo razvoj pojma o računovodstvu.¹

Uz pojam računovodstvo, često se veže i pojam knjigovodstvo koje treba razlikovati. Računovodstvo je znatno širi pojam od knjigovodstva, budući da knjigovodstvo čini samo jedan, najznačajniji i najvažniji dio računovodstva.² Zapravo se računovodstvo temeljilo na evidentiranju računa u knjigama te zbog toga nastaje pojam knjigovodstvo, a ovisilo je o tome da li je naglasak bio na knjizi ili na računu.

2.1. Pojam i značenje računovodstva

Kroz vremena, nastajale su mnoge definicije računovodstva. Prema AACPA-u, računovodstvo je “vještina bilježenja, razvrstavanja i skraćenog prikazivanja u novčanim iznosima izraženih poslova i događaja koji su barem djelomično financijske naravi i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata”. S druge strane, računovodstvo je, prema Turk-u “djelatnost praćenja i proučavanja poslovnog procesa, a pritom se pod praćenjem razumijeva ne samo evidentiranje proteklih poslovnih događaja (knjigovodstvo) nego i budućih događaja (planiranje)”.

Prema Žager, računovodstvo možemo definirati kao “vještina bilježenja, razvrstavanja, skraćenog prikazivanja i interpretiranja u novčanom obliku izraženih poslovnih događaja i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata”.

Slika 1: Tradicionalna struktura računovodstva

Izvor: Žager K., Tušek B., Vašiček V., Žager L: *Osnove Računovodstva , Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, 2016.

¹<https://www.scribd.com/doc/27955469/RA%C4%8CUNOVODSTVO-Seminar>

² <http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/btusek/rac/1.%20RAZVOJ.%20DEFINIRANJE%20%20STRUKTURA%20RA%C4%8CUNOVODSTVA.pdf>

Iz slike 1. moguće je uvidjeti kako je knjigovodstvo dio računovodstva, a računovodstvo predstavlja, prema Žager, “zaokruženi sistem evidencije u kojem se na poseban način planiraju, evidentiraju, kontroliraju i analiziraju stanja i kretanja sredstava i poslova i u vezi s time se sastavljaju računovodstvene informacije”.

Računovodstveno planiranje je projekcija budućih događaja koji će kada nastanu biti predmetom knjigovodstvene evidencije.³ Tu spadaju različiti predračuni, planske kalkulacije i izvještaji, planovi i proračuni.

Knjigovodstvo je najvažniji dio računovodstva i najpouzdanija evidencija poslovanja orijentirana na prošlost, a temelji se na dvojnomo knjigovodstvu.⁴ Knjigovodstvo je kronološka, sistematizirana, dokumentirana i strogo formalna evidencija gdje se evidentiraju svi poslovni događaji i transakcije.

Računovodstvena kontrola se brine o ispravnosti i pouzdanosti knjigovodstvenih podataka i informacija.⁵ Njegov je zadatak je usporediti i utvrditi razliku između onog što je planirano (cilj) i onog što je ostvareno (knjigovodstvo).

Računovodstvena analiza predstavlja specifično područje računovodstva. Bavi se analizom finansijskih izvještaja te da li se pogoršava ili poboljšava finansijska situacija, da li će poslovni subjekt ispunjavati obveze, pokazuje kako se imovina obrće u novac te da li se ostvaruje profit.⁶ Utvrđuje se odstupanje ostvarenog i planiranog, uzroci odstupanja kao i metode otklanjanja odstupanja.

Računovodstvena informacija predstavlja (Perčević, 2017: 10) prikazivanje podataka i informacija na razumljiv način eksternim i internim korisnicima. U eksterne korisnike spadaju vlasnici poduzeća, vladine ustanove i agencije, dok u interne korisnike management poduzeća na svim razinama odgovornosti.

³ <http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

⁴ <http://recupero.com.hr/blog-objava/jednostavno-i-dvojno-knjigovodstvo/>

⁵ <http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

⁶ <http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

Drugi koncept nam govori kako je težište svih promatranja korisnik informacija. U ovom konceptu računovodstvo je samo uslužna funkcija u procesu upravljanja jer osigurava informacije za potrebe odlučivanja i upravljanja. Računovodstvene informacije o poslovnim događajima pružaju se zainteresiranim stranama kao što su unutarnji korisnici, kao što su menadžeri, i vanjski korisnici, poput investitora i kreditora (Tominić, 2017: 3). Sve te računovodstvene informacije koje pruža računovodstvo u svrhu poslovnog odlučivanja trebaju zadovoljiti troškovnu djelotvornost, razumljivost korisnicima, korist pri donošenju poslovnih odluka, važnost, pouzdanost i međusobnu usporedivost.

S druge strane, da bi informacije za korisnika bile kvalitetne propisuju se pravila po kojima se informacije moraju sastavljati. U osnovi postoje dvije vrste računovodstvenih standarda kojih se potrebno pridržavati, a to su: (Žager, 2016: 20)

1. Međunarodni računovodstveni standardi
2. Hrvatski računovodstveni standardi

Razlika između ovih računovodstvenih standarda jest u tome da hrvatske najčešće primjenjuju mala poduzeća koja posluju lokalno, a međunarodne koriste velika poduzeća i ona poduzeća koja se nalaze na burzi.

Računovodstvo možemo podijeliti na 3 skupine, a to su: (Žager, 2016: 21)

- 1) Financijsko računovodstvo
- 2) Računovodstvo troškova
- 3) Upravljačko računovodstvo

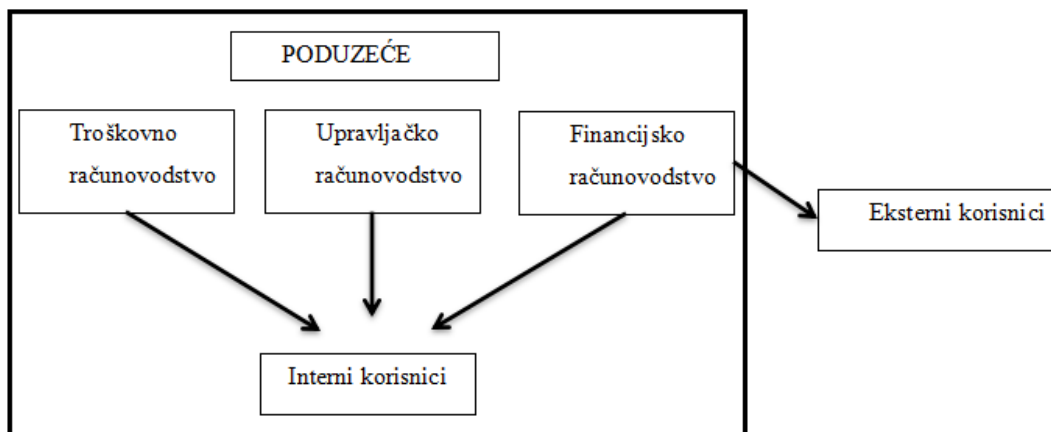
Financijsko računovodstvo predstavlja eksterno računovodstvo usmjereno vanjskim korisnicima. Najvažniji korisnici informacija financijskog računovodstva su⁷ investitori, odnosno dioničari, vjerovnici odnosno kreditori, vladine agencije, financijski analitičari i sl. Financijsko računovodstvo osigurava financijske informacije, te sastavlja financijske izvještaje.

Upravljačko računovodstvo podrazumijeva⁸ prikupljanje, klasifikaciju, obradu i interpretaciju informacija koje su oblikovane na način da pruže potporu menadžmentu u planiranju i kontroli poslovanja poduzeća, kao i u donošenju odluka.

⁷studentski.hr/system/materials/r/11149f2cdea33e50e3ae025819eb33cb6bd2c08d.zip

⁸www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2...rac/menadzersko_racunovodstvo_1.ppt

Računovodstvo troškova sadrži dijelove upravljačkog i dio financijskog računovodstva⁹ te obuhvaća praćenje troškova po prirodnim vrstama, mjestima i nositeljima, planiranje troškova proizvodnje, prodaje i uprave, metode obračuna troškova. Sadrži povijesne informacije o troškovima (iz financijskog računovodstva) te informacije o planiranim troškovima kao i kontrolu troškova (iz upravljačkog računovodstva).

Slika 2: Vrste računovodstva

Izvor: Žager K., Tušek B., Vašićek V., Žager L: *Osnove Računovodstva , Računovodstvo za neračunovođe*, Zagreb, 2016.

„Funkcionalna organizacijska struktura je takva vrsta organizacijske strukture kod koje se podjela rada u poduzeću, te grupiranje i povezivanje poslova, kao i formiranje organizacijskih jedinica vrši prema odgovarajućim poslovnim funkcijama u poduzeću.”¹⁰ Prema tome računovodstvo unutar poduzeća dijeli se na tri dijela i to na financijsko, upravljačko i troškovno računovodstvo. Pomoću slike broj 2. možemo vidjeti kako troškovno računovodstvo, upravljačko računovodstvo i financijsko računovodstvo osiguravaju informacije za interne korisnike, dok financijsko računovodstvo osigurava i za eksterne korisnike.

2.2. Faze razvoja računovodstva

Računovodstvo je svoj razvoj do onoga što smatramo danas računovodstvom, prolazio kroz 3 faze: faza Napoleonskih zakona, faza direktive i faza računovodstvenih standarda.

⁹ <http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

¹⁰ <http://www.referada.hr/upravljacko-racunovodstvo-u-suvremenoj-funktionalnoj-strukturi-poduzeca/>

1. Faza Napoleonovih zakona iz 1807. tj. Napoleonovim trgovačkim zakonom započela je prva faza međunarodne računovodstvene harmonizacije.¹¹ Tada je propisana obveza sastavljanja bilance i izvještaja o dobiti, a za dionička društva propisuje se obveza sastavljanja polugodišnjeg obračuna i njegov sadržaj.

2. Faza direktiva iz 1978. započela je usvajanjem direktiva Europske ekonomske zajednice te se Rimskim ugovorom 1957. formira se zajedničko tržište. U drugo fazi dolazi do IV. i VII. direktive koje označavaju na što se odnose.¹² Tako se IV. direktiva odnosi na računovodstvo, računovodstvena načela i financijske izvještaje, a subjekti moraju sastavljati bilancu i račun dobiti i gubitka, dok VII. direktiva regulira raščišćavanje financijskih izvještaja. Nakon toga sve zemlje trebale su uskladiti svoje računovodstvene regulative sa IV. i VII. Direktivom.

3. Faza računovodstvenih standarda započinje 1995. godine kada je Komitet za međunarodne računovodstvene standarde postigao Sporazum s Međunarodnom organizacijom komisija. Prema tom sporazumu Komitet će preporučiti svojim člancima da se za pripremu financijskih izvještaja mogu koristiti MRS-om.¹³ Iste godine Komisija Europske unije je donijela da se za izradu konsolidiranih financijskih izvještaja koriste MRS-om, a sada ima ukupno 41. međunarodni standard.

2.3. Računovodstvene pretpostavke

Računovodstvene pretpostavke (koncepti) su teoretske osnove čija se primjena podrazumijeva i koje predstavljaju osnovu za formuliranje računovodstvenih načela.¹⁴ Temeljne računovodstvene pretpostavke su: pretpostavka kontinuiteta, pretpostavka poslovnog subjekta, pretpostavka stabilne novčane jedinice, pretpostavka obračunskog razdoblja.

- ✓ Pretpostavka kontinuiteta - znači da poslovni subjekt neće biti likvidiran ni u slučaju poslovanja s gubitkom sve dotle njegov management očekuje dobit, a to znači da se poduzeće osniva s pretpostavkom neograničenog poslovanja u budućnosti.

¹¹ <http://www.vup.hr/Data/Files/13030181824615.pdf>

¹² studentski.hr/system/materials/y/8ad1e0d860e9c15c772e4cdaeb91c01fd5931381.zip

¹³ <http://www.vup.hr/Data/Files/13030181824615.pdf>

¹⁴ studentski.hr/system/materials/r/11149f2cdea33e50e3ae025819eb33cb6bd2c08d.zip

- ✓ Pretpostavka poslovnog subjekta - znači da se svako poduzeće tretira kao poseban poslovni subjekt koji je odvojen od vlasnika.¹⁵ Ova pretpostavka je bitna za dionička društva, a također i za odnose između matice i podružnica moraju sastaviti svoje temeljne financijske izvještaje.
- ✓ Pretpostavka stabilne novčane jedinice- računovodstveno koje se koristi u poduzećima temelji se na pretpostavci stabilne novčane jedinice. To računovodstvo se često naziva konvencionalno ili tradicionalno računovodstvo. Zasniva se na inflaciji do 5%, što znači da knjigovodstvena vrijednost bude što bliža tržišnoj vrijednosti. U uvjetima inflacije izrađuju se dodatni izvještaji na temelju jednog od koncepata računovodstva u uvjetima inflacije. Koncepti računovodstva:¹⁶
 - a) Računovodstvo opće kupovne moći – za revalorizaciju koristi opće indekse cijena
 - b) Računovodstvo tekuće vrijednosti – za revalorizaciju koristi specifične indekse cijena
- ✓ Pretpostavka obračunskog razdoblja - polazi od toga da korisnici informacija ne mogu čekati totalni rezultat (rezultat kada poduzeće prestane s radom), nego trebaju informacije u kraćim vremenskim intervalima.¹⁷ Uobičajen interval izvještavanjem je jedan normalni poslovni ciklus koji u prosjeku traje 1 godinu, a mogu biti i kraća obračunska razdoblja.

2.4. Računovodstvena načela

Računovodstvena načela koja čine polaznu osnovu za izradu i usvajanje računovodstvenih standarda koji predstavljaju daljnju razradu načela.¹⁸ Postoji 10 računovodstvenih načela, a to su: načelo troška, načelo objektivnosti, načelo priznavanja prihoda, načelo sučeljavanja prihoda i rashoda, načelo materijalnosti , načelo potpunog iskazivanja financijski izvještaja, načelo konzistentnosti, načelo opreznosti, načelo usporedivosti i načelo jednolikosti.

- ✓ Načelo troška je najstarije i najvažnije načelo koje zahtijeva da se evidencija poslovnih događaja zasniva na nabavnoj cijeni,¹⁹ a koristi se prilikom vrednovanja svih pozicija bilance.
- ✓ Načelo objektivnosti označava da su financijski izvještaji sastavljeni na temelju objektivnih, dokumentiranih podataka.

¹⁵<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

¹⁶studentski.hr/system/materials/r/11149f2cdea33e50e3ae025819eb33cb6bd2c08d.zip

¹⁷<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

¹⁸<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

¹⁹<https://www.teb.hr/novosti/2017/10-nacela-financijskog-izvjestavanja-i-prevaga-biti-nad-formom/>

- ✓ Načelo priznavanja prihoda govori da se prihodi priznaju u financijskim izvještajima i bilježe u poslovnim knjigama, a mogu se priznati na 2 načina:²⁰
 - a) po novčanoj osnovi – ono što je naplaćeno,
 - b) nastanak događaja – ono što je realizirano (prodano).
- ✓ Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda označava da sučeljavamo prihode i rashode i utvrđujemo poslovni rezultat kao njihova razlika u obračunskom razdoblju.²¹
- ✓ Načelo materijalnosti ističe one poslovne događaje i poslovne informacije koje su od bitne važnosti za korisnike prilikom objavljivanja financijskih izvještaja,²² a temelji se na lučenju bitnog i nebitnog.
- ✓ Načelo potpunog iskazivanja financijskih izvještaja je cjelovita slika o financijskom stanju poduzetništva, odnosi se na dionička društva koja kotiraju²³, a informacije se moraju prezentirati na jasan i razumljiv način.
- ✓ Načelo konzistentnosti (postojanosti) govori da jednom usvojena pravila evidencije moraju se dosljedno primjenjivati.
- ✓ Načelo opreznosti je najbitnije u današnjim uvjetima, anticipiraj gubitke, a ne dobitke i primjenjuje se kod procjene imovine, obveza i kapitala.
- ✓ Načelo usporedivosti ima 2 zahtjeva, a to su:²⁴
 - a) usporedivost financijskih izvještaja dva subjekta u grani,
 - b) usporedivost financijskih izvještaja jednog subjekta iz jednog obračunskog razdoblja s financijskim izvještajima iz proteklih obračunskih razdoblja.
- ✓ Načelo jednolikosti ima 2 pristupa:²⁵ jednakost u interpretaciji i primjeni skupa računovodstvenih načela i postupka poduzeća, a to znači istovrstan računovodstveni tretman u različitim poslovnim okolnostima.

2.5. Računovodstveni sustavi

U Republic Hrvatskoj zakonski su regulirana četiri temeljna računovodstvena sustava, a to su:²⁶

²⁰<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

²¹studentski.hr/system/materials/r/11149f2cdea33e50e3ae025819eb33cb6bd2c08d.zip

²²<https://www.teb.hr/novosti/2017/10-nacela-financijskog-izvjestavanja-i-prevaga-biti-nad-formom/>

²³<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf>

²⁴studentski.hr/system/materials/r/11149f2cdea33e50e3ae025819eb33cb6bd2c08d.zip

²⁵<https://www.teb.hr/novosti/2017/10-nacela-financijskog-izvjestavanja-i-prevaga-biti-nad-formom/>

²⁶www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2.../racunovodstvo/racunivodstvo_02.ppt

1. računovodstvo poduzetnika
2. računovodstvo neprofitnih organizacija
3. računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika
4. računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja.

2.5.1. Računovodstvo poduzetnika

Najznačajniji kriteriji koji se primjenjuju u računovodstvu poduzetnika su²⁷ primjena sustava dvojnog knjigovodstva, primjena načela nastanka događaja, obveza vođenja poslovnih knjiga te obveza izrade temeljnih financijskih izvještaja. Navedene osnove računovodstva poduzetnika jednake se za sve poduzetnike, no zbog razlika u računskim planovima i obvezatnosti njihove primjene, različitog sadržaja bilance i računa dobiti i gubitka i različite primjene poreznih propisa računovodstva poduzetnika se razlikuje.

2.5.2. Računovodstvo neprofitnih organizacija

Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva provodi samo procjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Financijski plan neprofitne organizacije sastoji se od²⁸ plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženja financijskog plana.

2.5.3. Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika

Računovodstvo proračuna obuhvaća planiranje, prikupljanje i raspoređivanje sredstava, upravljanje tim sredstvima i kontrolu prikupljanja i trošenja sredstava i to na razini državne riznice, nadležnih ministarstava, agencija i proračunskih korisnika. Proračunski korisnici su²⁹ državni organi i institucije, državne osnovne, srednjoškolske i visokoškolske ustanove, državne zdravstvene ustanove i sl.

²⁷ www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2.../racunovodstvo/racunivodstvo_02.ppt

²⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_121_2300.html

²⁹ file:///C:/Users/martina/Downloads/Proracun_skripta_25_11_2016.pdf

2.5.4. Računovodstvo obrtnika i slobodnih zanimanja

Računovodstvo obrtnika vodi jednostavno knjigovodstvo (knjiga ulaznih i izlaznih računa), dok trgovačko društvo u skladu sa Zakonom o računovodstvu, vodi dvojno knjigovodstvo te sastavlja financijske izvještaje.³⁰ Obrtnici su fizičke osobe koje obavljaju određenu djelatnost, podliježu zakonskim propisima vezano uz djelatnost koju obavljaju, a dužni su voditi poslovne knjige i to knjigu primitaka i izdataka, knjigu prometa, popis dugotrajne imovine, knjigu ulaznih računa i knjigu izlaznih računa. Glavna karakteristika računovodstva obrtnika i obveznika poreza na dohodak jest³¹ primjena načela blagajne kod knjiženja primitaka kao prihoda i izdataka kao rashoda.

2.5.5. Nedostaci računovodstvenog sustava

Nedostaci računovodstvenog sustava su sljedeći:³²

- ✓ Kadrovski problemi:
 - Mali broj ljudi koji radi u računovodstvu, a često uz računovodstvene poslove obavljaju i druge poslove čemu je upitna kvaliteta podatka,
 - Nedostatak edukacije.
- ✓ Svijest čelnika o važnosti računovodstvenih i financijskih poslova.

Komplementarnu dopunu nabrojenim sustavima računovodstva čini računovodstvo poreza koje je regulirano posebnim zakonima, pravilnicima i uredbama.³³ Formalni računovodstveni sustavi koji se primjenjuju u Hrvatskoj međusobno se razlikuju prema načinu priznavanja prihoda i rashoda, načinu utvrđivanja financijskog rezultata, načinu obračunavanja poreza, te obvezatnosti primjene propisanog kontnog plana.

³⁰ <https://repozitorij.unin.hr/islandora/object/unin:4/preview>

³¹ www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2.../racunovodstvo/racunivodstvo_02.ppt

³² https://www.pempal.org/sites/pempal/files/event/attachments/accounting-system-croatia_bos.pdf

³³ www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2.../racunovodstvo/racunivodstvo_02.ppt

2.5.6. Karakteristike računovodstvenog sustava

Svaki sustav ima svoje određene karakteristike po kojima je specifičan. Računovodstveni sustav Republike Hrvatske ima sljedeće karakteristike:³⁴

- ✓ obvezna primjena proračunskog računovodstva i financijskog izvještavanja za proračune i korisnike,
- ✓ korištenje obveznog računskog plana proračuna i dosljedna primjena obvezujućih pravila evidencije transakcija i poslovnih događaja,
- ✓ obvezna primjena proračunskih klasifikacija u području planiranja proračuna, izvršavanja proračuna, računovodstva i financijskog izvještavanja,
- ✓ osnove proračunskog računovodstva temelje se na Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor,
- ✓ primjena modificirane računovodstvene osnove nastanka događaja,
- ✓ dosljedna primjena međunarodno priznatog i usporedivog analitičkog okvira financijskog i statističkog izvještavanja,
- ✓ obveza periodičnog i godišnjeg izvještavanja, obvezna izrada konsolidiranog godišnjeg obračuna proračuna Republike Hrvatske.

³⁴ https://www.pempal.org/sites/pempal/files/event/attachments/accounting-system-croatia_bos.pdf

3. Fer vrijednost

Fer vrijednost predstavlja, prema HSFI, “ iznos koji bi trebalo primiti za prodanu imovinu ili platiti za podmirenje obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti”. Fer vrijednost se ponekad naziva i izlaznom cijenom, a to znači da je riječ o (Stipić, 2015: 123):

1. Izlaznoj cijeni koja predstavlja iznos koji se plaća za preuzimanje imovine ili podmirenje obveza
2. Uobičajenoj transakciji koja ne uključuje likvidacijski cijenu niti prisilnu naplatu
3. Tekućoj cijeni koja postoji na tržištu na datum mjerenja
4. Tržišnom pogledu kod mjerenja fer vrijednosti imovine ili obveza koji pretpostavlja da tržišni sudionici postupaju u skladu s ekonomskim interesima

Mjerenje fer vrijednosti pretpostavlja da je³⁵ imovina ili obveze razmijenjena u redovnoj transakciji među tržišnim sudionicima radi prodaje imovine ili prijenosa obveze na datum mjerenja pod trenutnim tržišnim uvjetima.

Subjekti su za ispravno određivanje fer vrijednosti dužni utvrditi sljedeće³⁶:

- a) imovinu, odnosno obvezu koja se mjeri, u skladu s obračunskim jedinicama
- b) glavno ili najpovoljnije tržište za urednu transakciju tom imovinom odnosno obvezom kod nefinancijske imovine, maksimalnu najbolju moguću uporabu imovine te da li se imovina koristi u kombinaciji s nekom drugom imovinom ili samostalno primjerene tehnike mjerenja fer vrijednosti
- c) pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili u utvrđivanju gore navedene cijene.

³⁵ <http://www.srr-fbih.org/File/Download?idFi=274>

³⁶ https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/hr/Documents/about-deloitte/hr_msfi-news-2014-06.pdf

4. Pojam i podjela računovodstva financijskih instrumenata

U današnjem svijetu na raspolaganju pojedincima i poduzećima je mnogo financijskih instrumenata. Najveći broj financijskih instrumenata ima oblik vrijednosnih papira, pod kojima podrazumijevamo (Miller, VanHoose, 1993/1997: 90) tiskanice kojima se dokazuje vlasništvo ili kreditni odnos s nekim tijelom ili poduzećem.

Suvremeni financijski sustav ima tri temeljne komponente financijskog sustava koje se ističu, a to su: (Perčević, 2017: 3)

1. Financijska tržišta - tržišta na kojima se susreće ponuda i potražnja za novcem te odvija promet financijskim instrumentima
2. Financijski posrednici - razne financijske institucije koje usmjeravaju štednje prema investicijama
3. Financijski instrumenti - ugovor putem kojih se definiraju financijski odnosi

4.1. Pojam financijskih instrumenata

Financijski instrument je svaki ugovor temeljem kojeg nastaje financijska imovina jednog poduzetnika i financijska obveza ili vlasnički instrument drugog poduzetnika.³⁷ Financijski instrumenti su jedan od najučinkovitijih načina korištenja financijskih resursa radi ostvarivanja ciljeva poticanja malog i srednjeg poduzetništva. Usmjeravajući se na projekte koji su potencijalno ekonomski iskoristivi, financijski instrumenti pružaju podršku ulaganjima putem zajmova, jamstava uz mogućnost kombiniranja sa subvencioniranjem kamatne stope te vlasničkih i instrumenata financiranja.³⁸ Financijski instrumenti pomažu u mobilizaciji dodatnih javnih i/ili privatnih izvora financiranja u svrhu otklanjanja tržišnih nedostataka. S obzirom na trenutnu ekonomsku situaciju i sve veću oskudnost javnih resursa, očekuje se da će financijski instrumenti imati još značajniju ulogu u budućnosti.

4.2. Temeljne komponente financijskog instrumenta

Riječ komponenta označava dio koji s drugim dijelovima sačinjavaju cjelinu, tj. sastavni dio neke cjeline. Računovodstvo financijskih instrumenata ima tri glavne komponente, a to su financijska imovina, financijske obveze te vlasnički instrumenti.

³⁷ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html.

³⁸ <http://hamagbicro.hr/financijski-instrumenti/>

4.2.1. Financijska imovina

Pod financijskom imovinom podrazumijevamo novac, vlasnički instrument drugog subjekta, udjeli (dionice) u povezanim poduzećima, zajmovi povezanim poduzećima, vrijednosni papiri, dani krediti; depoziti i kaucije, otkup vlastitih dionica, ostala kratkoročna ulaganja.³⁹ Svaka fizička ili pravna osoba ima ugovorno pravo da se primi novac ili druga financijska imovina od drugog subjekta ili da se razmijeni financijska imovina ili financijske obveze s drugim subjektom prema uvjetima koji su potencijalno povoljniji za subjekt.

Kada subjekt postaje jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uvjeti instrumenta, tada govorimo o početku priznavanja financijske imovine. Tada se uzima □ primjena računovodstva na datum trgovanja ili na datum namire.⁴⁰ S druge strane, kada subjekt prenosi financijsku imovinu i svi rizici i koristi od vlasništva financijske imovine su preneseni na drugog subjekta onda se govori o prestanku priznavanja financijske imovine. Drugim riječima, ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine su istekla.

Financijska imovina (zajmovi povezanim poduzetnicima, ulaganje u vrijednosne papire, dani zajmovi i depoziti te ostala financijska imovina) klasificira se u ovom standardu, zbog potrebe mjerenja, u četiri skupine:⁴¹

1. financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka,
2. ulaganja koja se drže do dospelja,
3. zajmovi i potraživanja,
4. financijska imovina raspoloživa za prodaju.

Poduzetnik priznaje financijsku imovinu u svojoj bilanci u trenutku kada postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uvjeti instrumenta. Financijska imovina se početno mjeri po fer vrijednosti (trošku stjecanja) uvećano za transakcijske troškove, osim imovine čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka. Poduzetnik prestaje priznavati financijsku imovinu ako:⁴²

³⁹<http://www.poslovni.hr/leksikon/kratkotrajna-imovina-708>

⁴⁰<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Ra%C4%8Dunovodstvo%20financijske%20imovine.pdf>

⁴¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

⁴²<http://www.propisi.hr/print.php?id=13773>

- a) ugovorna prava na primitak novca od financijske imovine isteknu ili su ispunjena, ili
- b) poduzetnik prenese drugoj osobi sve značajne rizike i koristi od financijske imovine ili
- c) poduzetnik unatoč zadržavanju nekih značajnih rizika i koristi vezanih uz financijsku imovinu, prenese kontrolu nad tom imovinom drugoj osobi tako da ta druga osoba temeljem vlastite odluke tu imovinu u cijelosti može prodati nepovezanoj osobi bez ikakvih ograničenja.

Ukratko, financijski instrument predstavljat će financijsku imovinu kod one ugovorene strane koja kupuje, tj. stječe financijski instrument, ustupajući novac ili izvršavajući neku uslugu izdavatelju (Perčević, 2017: 8).

4.2.2. Financijske obveze

Obveza proizlazi iz prošlih transakcija ili drugih prošlih poslovnih događanja i za njeno podmirenje se očekuje odljev resursa. Obveza je dužnost ili odgovornost da se postupi ili nešto izvrši na određeni način. Obveze se klasificiraju kao kratkoročne i dugoročne. Kratkoročna obveza je sadašnja obveza koja ispunjava bilo koji od sljedeća četiri kriterija:⁴³

1. očekuje se da će se podmiriti u redovnom tijeku poslovnog ciklusa,
2. dospijeva za podmirenje u roku unutar dvanaest mjeseci poslije datuma bilance,
3. primarno se drži radi trgovanja,
4. poduzetnik nema bezuvjetno pravo odgađati podmirenje obveze za najmanje dvanaest mjeseci poslije datuma bilance.

Pod financijske obveze spadaju obveze za kredite, zajmove i dužničke vrijednosne papire.

Prema Perčeviću, “financijska obveza je svaka obveza koja je ugovorena obveza da se isporuči ili razmjeni financijska imovina te ugovor koji će se podmirivati ili se može podmiriti vlastitim vlasničkim instrumentima poduzetnika”.

4.2.3. Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrument je svaki ugovor koji dokazuje preostali udio u imovini subjekta nakon odbitka svih njegovih obveza, tj. dokaz o udjelu u neto imovini subjekta.⁴⁴

⁴³<http://www.poslovni.hr/trzista/sto-su-obveze-kako-ih-mjeriti-i-knjiziti-u-poslovnim-knjigama-186878>

⁴⁴http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

4.3. Vrste financijskih instrumenata

S obzirom na složenost i specifičnost potraživanja, financijski instrumenti se općenito mogu podijeliti na: osnovne, složene i derivativne financijske instrumente. Ako se govori o vrsti potraživanja tj. karakteru financijskog odnosa raspoznamo vlasničke, dužničke i hibridne. Prema roku dospijea, dijele se na: dugoročne, kratkoročne i bez roka dospijea (Perčević, 2017: 8). Prema karakteru naknade dijele se na one s fiksnom te one s varijabilnom naknadom. Sljedeća podjela je prema registraciji financijskog instrumenta, a to su na ime i na donosioca. Prema mogućnosti konverzije u druge vrste razlikuju se konvertibilni i nekonvertibilni financijski instrumenti.

4.3.1. Složenost i specifičnost potraživanja

Osnovni financijski instrumenti predstavljaju tradicionalne kao što su dionice i obveznice u kojemu je potraživanje za povrat glavnice i kamata navedenih u samom financijskom instrumentu.⁴⁵

Složeni financijski instrumenti su oni koji sadrže karakteristike osnovnih te u kojima su ugrađene posebne opcije kao što je opcija konverzije, te tako poprimaju karakteristike različitih vrsta osnovnih instrumenata.⁴⁶

Derivativni financijski instrument ili financijska izvedenica je onaj instrument, čija je isplata povezana s nekim drugim, prethodno već izdanim instrumentom.⁴⁷ To je ugovor između dviju strana o razmjeni standardne količine financijske imovine po unaprijed određenoj cijeni na određeni datum u budućnosti. Pa zbog toga se vrijednost derivativnog instrumenta mijenja s vrijednošću instrumenta u podlozi.

4.3.2. Vrsta potraživanja

Pod pojmom vlasnički financijski instrumenti podrazumijevamo udio u vlasništvu nad poslovnim subjektom ili udio u temeljnom kapitalu nekog poslovnog subjekta i sadrži potraživanje prema neto imovinu drugog poslovnog subjekta. Najčešće pod tim pojmom se pojavljuju dionice

⁴⁵ <http://rif.hr/e-izdanje/rif-12-2015/assets/basic-html/page41.html>

⁴⁶ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

⁴⁷ https://bib.irb.hr/datoteka/629663.Inzeko11b_Financijska_trzista_II_130514.pdf

i poslovni udjeli.⁴⁸ Dužnički financijski instrumenti su oni pomoću kojih se uspostavlja kreditni odnos između izdavatelja financijskog instrumenta i investitora u financijski instrument. Primjer dužničkog instrumenta je obveznica. Treća vrsta je hibridni kod kojeg se kombiniraju karakteristike vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata, a ovdje je primjer preferencijalna dionica.

4.3.3. Rok dospjeća

Prema vremenu trajanja financijskog odnosa razlikuju se dugoročne vrijednosni papiri i vrijednosni papiri s određenom dospjelošću. Pravo iz permanentnih vrijednosnih papira traje sve dok postoji njegov emitent. Permanentni vrijednosni papiri svrstavaju se u skupinu dugoročnih vrijednosnih papira.⁴⁹ Ostali vrijednosni papiri imaju određenu dospelost pa se mogu podijeliti na dugoročne, srednjoročne i kratkoročne vrijednosne papire.

4.3.4. Karakter naknade

Prema karakteru naknade razlikuju se vrijednosni papiri s fiksnim i s varijabilnim naknadama. Fiksne naknade obračunavaju se uz složeni kamatni račun na nominalnu veličinu ulaganja. Kamate ne ovise o poslovnom rezultatu emitenta financijskog instrumenta.⁵⁰ Varijabilne naknade su proporcionalne u odnosu na neto poslovni rezultat emitenta. Varijabilna naknada ovisi o ostvarenom poslovnom rezultatu emitenta instrumenta.

4.3.5. Registracija financijskog instrumenta

Prema načinu na koji je naznačena osoba korisnik prava iz vrijednosnog papira, razlikuju se vrijednosni papiri na ime i na donositelja. Vrijednosni papiri na donositelja prenose se tradicijom,

⁴⁸ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

⁴⁹ file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

⁵⁰ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

tj. njihovom predajom iz ruke u ruku, a vrijednosni papiri na ime indosamentom, tj. nositelj koji je označen na poleđini vrijednosnog instrumenta.⁵¹ Tako se ostvaruje bitna karakteristika vrijednosnih papira – laka prenosivost. U suvremenim uvjetima vrijednosni papiri se izdaju u nematerijalnom obliku kao zapisi u elektroničkim datotekama tako da glase na nečije ime.

4.3.6. Mogućnost konverzije u druge vrste

Prema mogućnosti konverzije, tj. zamjene za druge vrijednosne papire, razlikuju se konvertibilni i nekonvertibilni vrijednosni papiri.⁵² Konvertibilni su oni koji sadrže opciju konverzije u druge vrste financijskog instrumenta u pravilu istog emitenta, dok s druge strane nekonvertibilni financijski instrumenti su oni koji nemaju opciju konverzije u druge vrste financijskih instrumenata.

⁵¹file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

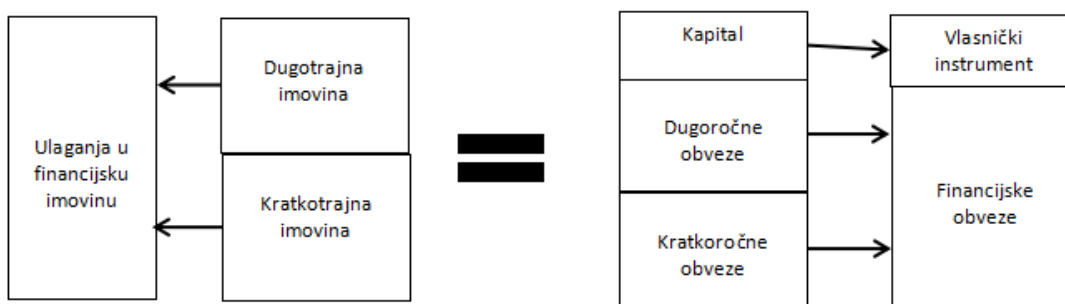
⁵²http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

5. Okviri računovodstveno financijskih instrumenata

Kao što je i već poznato, poduzetnike dijelimo na male, srednje i velike. Prema Zakonu o računovodstvu, svi veliki poduzetnici te poduzeća čijim vrijednosnim papirima se trguje na financijskim tržištima obvezni su primjenjivati Međunarodne računovodstvene standarde (MRS) i Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI). Prema navedenim standardima, računovodstveni tretman financijskih instrumenata u Republici Hrvatskoj reguliran je⁵³ MRS-om 32 Financijski instrumenti: prezentiranje, MRS-om 39 Financijski instrumenti: priznavanje i MSFI-jem 7 Financijski instrumenti: mjerenje i klasifikacija.

5.1. Prezentiranje računovodstva financijskih instrumenata

Izdavatelj financijskog instrumenta kod početnog priznavanja treba klasificirati instrument ili njegove sastavne dijelove kao⁵⁴ financijsku obvezu, financijsku imovinu ili glavnični instrument, kao što je prikazano na slici 3., a u skladu sa suštinom ugovornog sporazuma te definicijama financijske obveze, financijske imovine i vlasničkog instrumenta.

Slika 3:Prezentiranje financijskih instrumenata

Izvor: Hladika M., Matkovina H., Perčević H.: Računovodstvo financijskih instrumenata, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2017.

Ako izdavatelj primjenjuje kako bi utvrdio da li neki financijski instrument predstavlja vlasnički instrument, a ne financijsku obvezu, instrument je vlasnički instrument onda, i samo onda ako ispunjava ova dva uvjeta (Hladika, Perčević, 2017: 21):

- 1) Instrument ne uključuje nikakvu ugovornu obvezu:
 - a) isporuke novca ili druge financijske imovine drugom subjektu ili

⁵³ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

⁵⁴ <http://www.srr-fbih.org/File/Download?idFi=599>

- b) razmjene financijske imovine ili financijskih obveza s drugim subjektom prema uvjetima koji su potencijalno nepovoljniji za izdavatelja.
- 2) Ako će instrument biti ili može biti namiren vlastitim vlasničkim instrumentima izdavatelja, klasificira se kao:
- a) ne derivativni instrument koji ne uključuje ugovornu obvezu izdavatelja da isporuči promjenjiv broj vlastitih vlasničkih instrumenata ili
 - b) derivativni koji će biti namiren isključivo razmjenom fiksnog iznosa novca ili druge financijske imovine od strane izdavatelja za fiksni broj njegovih vlastitih vlasničkih instrumenata.

5.2. Priznavanje računovodstva financijskih instrumenata

Financijska imovina ili financijska obveza priznaje se u izvještaju o financijskom položaju subjekta samo ako subjekt postane stranka ugovornih odredbi instrumenta. Financijska imovina ili financijska obveza priznaje se na datum transakcije ili na datum plaćanja:⁵⁵

1. datum transakcije je priznavanje na dan sklapanja ugovora, odnosno na dan na koji subjekt preuzima obvezu kupnje ili prodaje imovine,
2. datum plaćanja je datum kada je izvršeno plaćanje, ili su razmijenjeni instrumenti (na primjer, dionice za obveznice, i sl.).

Subjekt će priznati financijsku imovinu ili financijsku obvezu u svojoj bilanci samo i isključivo kada subjekt postaje jedna od ugovorenih strana na koju se primjenjuju ugovorni uvjeti instrumenta.⁵⁶ Kod početnog priznavanja subjekt mjeri financijsku imovinu ili financijsku obvezu po njezinoj fer vrijednosti uvećano, u slučaju financijske imovine ili financijske obveze koja se ne vodi po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili isporukom financijske imovine ili financijskih obveza.

Subjekt prestaje priznavati financijsku imovinu samo kada:⁵⁷

- a) isteknu ugovorna prava na novčane tokove od financijske imovine, ili
- b) prenese financijsku imovinu.

Ugovorena prava na novčane tokove od financijske imovine će isteći protekom roka dospjeća financijske imovine (Hladika, Perčević, 2017: 23), a ona se odnosi na financijsku imovinu koja

⁵⁵ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

⁵⁶ <http://www.poslovni.hr/trzista/sto-su-obveze-kako-ih-mjeriti-i-knjiziti-u-poslovnim-knjigama-186878>

⁵⁷ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

proizlazi iz dužničkih financijskih instrumenta, na primjer odobreni dugoročni krediti ili kupljene obveznice. Drugi kriterij za prestanak priznavanja financijske imovine govori o prijenosu financijske imovine. Subjekt prenosi financijsku imovinu ako:⁵⁸

a) prenese ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine, ili

b) zadrži ugovorna prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine, ali preuzme ugovornu obvezu da će isplatiti novčane tokove jednome ili više primatelja u okviru ugovora.

Ako je financijska imovina prenesena drugom subjektu, ona se prestaje prikazivati u računovodstvu i izvještaju o financijskom položaju subjekta koji je prenio financijsku imovinu drugim subjektima. Subjekt briše financijsku obvezu (ili dio financijske obveze) iz svog izvještaja o financijskom položaju samo ako se obveza podmiri, odnosno kad se obveza iz ugovora ispuni, poništi ili kad istekne.⁵⁹ Također, financijska obveze može se podmiriti i zamjenom za drugu financijsku obvezu.

5.3. Mjerenje i klasifikacija računovodstva financijskih instrumenata

Pod pojmom mjerenje financijskih instrumenata podrazumijeva se utvrđivanje vrijednosti po kojoj će se određeni financijski instrument priznati u financijskim izvještajima subjekata. Za razumijevanje ovog pojma vrlo je važno znati razliku između:

- a) Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prijenos neke obveze u urednoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerenja,
- b) Tržišna vrijednost je iznos koji se može dobiti prodajom ili je obveza kod nabave financijskog instrumenta na aktivnom tržištu.

Početno mjerenje označava mjerenje prilikom početnog priznavanja financijske imovine, dok naknadno mjerenje je ono koje se provodi na datum financijskog izvještavanja. U svrhu naknadnog mjerenja, financijska imovina se klasificira u jednu od četiri temeljne kategorije (Perčević, Hladika, 2017: 34):

- 1) financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- 2) ulaganja koja se drže do dospijeca,
- 3) zajmovi i potraživanja i
- 4) financijska imovina raspoloživa za prodaju.

⁵⁸ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

⁵⁹ http://www.efzg.unizg.hr/UserDocImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf

6. Računovodstveni tretman financijskih instrumenata

Kao što je već i navedeno, osnovni financijski instrumenti predstavljaju (Perčević, 2017: 91) klasične financijske instrumente pravo da na neto imovinu emitenta financijskog instrumenta ili pravo na povrat glavnice i isplatu kamata pod određenim uvjetima koji su navedeni u samom financijskom instrumentu.

Pod osnovne financijske instrumente spadaju vlasnički i dužnički financijski instrumenti. Vlasnički vrijednosni papiri prenosivi su financijski instrumenti koji svojim vlasnicima daju pravo na udio u raspoređenoj dobiti iz poslovanja i preostaloj vrijednosti dioničkog društva u slučaju njegove likvidacije, a tu se smatraju dionice⁶⁰ ili drugi vrijednosni papiri istog značaja koji čine udio u kapitalu ili članskim pravima društva, povlaštene dionice s pravom glasa, potvrde o deponiranim dionicama. Dužnički vrijednosni papiri prenosivi su financijski instrumenti koji dokazuju postojanje dužničke obveze izdavatelja prema ulagateljima te ulagateljima nose prinos u obliku kamata ili diskonta. Dužničkim vrijednosnim papirima smatraju se (Perčević, 2017: 91) obveznice, trezorski i blagajnički zapisi, komercijalni zapisi, certifikati o depozitu, potvrde o deponiranim dužničkim vrijednosnim papirima, povlaštene dionice bez prava glasa i sl.

6.1. Računovodstveni tretman financijske imovine

Investitor će financijski instrument priznati kao svoje ulaganje onda kada stekne financijski instrument odnosno kada postane jedna od ugovorenih strana, a prestat će ju priznavati kada proda financijsku imovinu ili kada ugovorena prava isteknu.⁶¹ Kod prezentiranja, investitor ulaže u financijske instrumente u računovodstvenoj evidenciji i izvještaju o financijskom položaju, a sukladno tome ulaganje u dužničke instrumente smatraju se pasivnim ulaganjima zbog toga što investitor njihovim stjecanjem ne može ostvariti značajan utjecaj niti kontrolu nad emitentom. Kada se ulaže u vlasničke instrumente, tada se pasivnim ulaganjem smatraju slučajevi kada investitor stekne manje od 20% vlasničkih udjela emitenta. Ulaganje radi stjecanja značajnog udjela smatra se onda kada investitor stječe od 20% do 50% vlasničkih udjela emitenta, a kada investitor stječe više od 50% vlasničkih udjela emitenta tada se govori o ulaganju radi stjecanja kontrole nad emitentom (Perčević, 2017: 94). Vrsta ulaganja u financijsku imovinu prikazane su na slici 4.

⁶⁰ <http://www.propisi.hr/print.php?id=13773>

⁶¹ <http://www.rif.hr/naslovnica>

Pasivna ulaganja		Ulaganja radi stjecanja značajnog utjecaja	Ulaganje radi stjecanja kontrole
Ulaganje u dužničke financijske instrumente	Ulaganje do 20% vlasničkih instrumenata	Ulaganje od 20% do 50% vlasničkih instrumenata	Ulaganje preko 50% vlasničkih financijskih instrumenata

Slika 4: Vrste ulaganja u financijsku imovinu

Izvor: Hladika M., Matkovina H., Perčević H.: *Računovodstvo financijskih instrumenata, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2017.*

6.2. Računovodstveni tretman ulaganja u vlasničke instrumente

Kada se govori o ulaganju u vlasničke instrumente tada se predstavlja financijska imovina temeljem koje investitor dokazuje vlasnički udjel u kapitalu emitenta vlasničkog instrumenta te stječe potraživanja prema njegovoj neto imovini kao i pravo na dividendu (Perčević, 2017: 97). Najčešća vrsta jesu dionice, a nju je moguće izglasati samo ako emitent ostvaruje pozitivan poslovni rezultat (dobit).

Postoje dvije računovodstvene metode za praćenje ulaganja u dionice i prihoda od ulaganja u dionice, a to su metoda troška ulaganja i metoda udjela.

Metoda troška ulaganja primjenjuje se kada ulagač stječe manje od 20% od ukupno emitiranih dionica drugog društva. Trošak stjecanja dionica računa se kao zbroj kupovne cijene dionica⁶² i ovisnih troškova kupnje (brokerske i bankarske naknade). Naknadno vrednovanje ovisi o klasifikaciji ulaganja u dionice. Primjenom metode udjela, prihodi od ulaganja iskazuje se u visini ulagačeva udjela u neto dobiti društva čije dionice drži. Trošak stjecanja dionica računa se kao zbroj kupovne cijene dionica i ovisnih troškova kupnje. Metoda udjela primjenjuje se kada ulagač stječe od 20% do 50%, a naziva se još i ulaganje u pridruženo društvo (Perčević, 2017: 99). Kada ulagač stekne više od 50% ukupno emitiranih dionica drugog društva, tada on ostvaruje kontrolu nad poslovnom i financijskom politikom društva te se još i naziva ulaganje u ovisno društvo. Vrste ulaganja u dionice i njihov računovodstveni tretmani prikazani su na slici 5.

⁶² <http://rif.hr/e-izdanje/rif-12-2015/assets/basic-html/page41.html>

Vrste ulaganja u dionice	Utjecaj na poslovnu i financijsku politiku društva	Iskazivanje u računovodstvu i bilanci	Računovodstvena metoda
Ulaganje u dionice od 20%	Nema utjecaja	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ulaganje u dionice ◆ Dugotrajna ili kratkotrajna financijska imovina 	Metoda troška ulaganja
Ulaganje u dionice od 20% do 50%	Značajan utjecaj	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Udjeli u povezanim društvima ◆ Dugotrajna financijska imovina 	Metoda udjela
Ulaganje u dionice više od 50%	Kontrola	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Udjeli u povezanim društvima ◆ Dugotrajna financijska imovina 	Metoda troška ili metoda udjela i konsolidacija financijskih izvještaja

Slika 5: Vrste ulaganja u dionice i njihov računovodstveni tretman

Izvor: Hladika M., Matkovina H., Perčević H.: Računovodstvo financijskih instrumenata, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2017.

6.3. Računovodstveni tretman ulaganja u dužničke instrumente

Računovodstveni tretman ulaganja u dužničke instrumente ovisi o vrsti i karakteristikama dužničkog instrumenta te namjeri i ciljevima zbog kojih je instrument stečen. Ulaganja u dužničke instrumente smatraju se “pasivnim ulaganjima” zbog toga što investitor ne stječe značajan utjecaj niti kontrolu nad emitentom, nego ostvaruje prinos u obliku kamate (Perčević, 2017: 118). Kamata je⁶³ iznos naknade koji plaćate (ako dugujete) ili dobivate (ako drugi duguju vama) za pozajmljeni iznos na određeno vrijeme. Utvrđuje se na temelju glavnice odnosno nominalnog iznosa na koji glasi dužnički instrument. Postoji ugovorna i zatezna kamata. Ugovorna kamata određuje se Ugovorom, a determinirana je na tržištu kapitala ponudom i potražnjom. Zatezna kamata je propisana Zakonom o kamatama i svako će se tekuće polugodište određivati u visini eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je bila na snazi zadnjeg dana prethodnog polugodišta, uvećane za osam postotnih poena.⁶⁴

⁶³ <https://www.stedopis.hr/sto-je-kamata-a-sto-kamatna-stop/>

⁶⁴ <http://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/bitne-informacije/kamate>

6.4. Računovodstveni tretman financijskih obveza

Svako poduzeće za potrebe svog poslovanja te za razvoj i širenje poslovanja, financijska sredstva može pribaviti iz vlastitih ili tuđih sredstava (Perčević, 2017: 200). Kada se poduzeće financira iz vlastitih sredstava tada se govori o emisijama dionica koje kupuju dioničari koji postaju vlasnici poduzeća čije su dionice stekli. S druge strane, ako se poduzeće financira iz tuđih sredstava tada nastaju financijske obveze. Obveza je dužnost ili odgovornost da se postupi ili nešto izvrši na određeni način, a klasificiraju se kao kratkoročne i dugoročne.⁶⁵ Kratkoročna obveza je sadašnja obveza kojom se očekuje da će se podmiriti u redovnom tijeku poslovnog ciklusa te da dopijeva za podmirenje u roku unutar dvanaest mjeseci poslije datuma bilance.

Najčešći primjeri financijskih obveza su obveznice kod kojih su rok dospijea unaprijed određen (Perčević, 2017: 201). Obveznica je dužnički vrijednosni papir, što znači da imatelju obveznice, u određenom roku, pripada pravo na povrat određenog iznosa glavnice i pripadajuće kamate.⁶⁶ Može glasiti na ime ili na donosioca, a izdaje se u gotovim apoenima.⁶⁷ U razvijenim zemljama razvio se golem broj različitih vrsta obveznica koje osim države izdaju i banke, te razne financijske kuće. Obveznice se mogu otplaćivati na dva načina (Perčević, 2017: 203):

1. Jednokratnim sustavom otplate - iznos glavnice se vraća na kraju roka dospijea obveznica, a kamata se obračunava najmanje jednom godišnje
2. Višekratnim sustavom otplate - obveznice se otplaćuju putem anuiteta pri čemu anuitet čini otplatu dijela glavnice i periodičnu kamatu na obveznicu.

Ulaganjem u obveznice investitor stječe: pravo na prihod od kamate po kuponu, mogućnost zarade zbog rasta tržišne vrijednosti kupljene obveznice, pravo na isplatu nominalne vrijednosti obveznica po dospijeu.⁶⁸ Prednost za emitenta je što nema godišnjih isplata, ali međutim kada obveznica dospije, u slučaju nedostatka novčanih sredstava, emitent može doći u stanje nelikvidnosti i insolventnosti.⁶⁹ Ukoliko se prodaju prije dospijea, prodaju se uz duboki diskont. Ako je riječ o obveznici s kuponima, emitent se obvezuje isplaćivati kamate u ugovorenim iznosima, dok se glavnica podmiruje na dan dospijea.

⁶⁵ <http://www.poslovni.hr/trzista/sto-su-obveze-kako-ih-mjeriti-i-knjiziti-u-poslovnim-knjigama-186878>

⁶⁶ file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

⁶⁷ <http://www.otpinvest.hr/main.aspx?id=154>

⁶⁸ <https://gov.hr/moja-uprava/financije-i-porezi/stednja-i-ulaganje/ulaganje-u-obveznice/437>

⁶⁹ <http://www.otpinvest.hr/main.aspx?id=154>

7. Rizici ulaganja u financijske instrumente

Ulaganje u financijske instrumente i posjedovanje istih izlaže se općim rizicima vezanim za financijska tržišta te posebno rizicima vezanim za vlastitu financijsku imovinu.⁷⁰ Sve rizike nije moguće u cijelosti pobrojati, a sastoje se u neočekivanim promjenama cijena vrijednosnih papira, nemogućnosti izdavatelja vrijednosnih papira da izvršava obaveze koje je preuzeo po tim papirima,⁷¹ nametanju dodatnih obveza i ograničenja imateljima financijskih instrumenata od strane financijske ili porezne regulative u zemlji i inozemstvu, promjenama u tržišnoj likvidnosti pojedinih vrijednosnih papira te slično.

Opći rizici vezani za financijska tržišta koji mogu utjecati na promjenu ukupne vrijednosti portfelja su:⁷²

1. rizik smanjenja vrijednosti financijskih instrumenata uslijed globalnih i/ili regionalnih recesija,
2. tečajnih rizika, odnosno rizika promjene tečaja,
3. rizika koji ovisi o promjeni kreditnog rejtinga određene zemlje,
4. rizik smanjenja vrijednosti financijskih instrumenata uslijed općeg rasta cijena (rizik inflacije),
5. rizik likvidnosti,
6. rizik smanjenja vrijednosti financijskih instrumenata zbog pada kreditnog rejtinga izdavatelja (rizik izdavatelja),
7. rizik smanjenja ili potpunog gubitka vrijednosti financijskih instrumenata zbog otvaranja stečajnog postupka nad izdavateljem financijskih instrumenata (rizik stečaja),
8. rizik promjene vrijednosti financijskih instrumenata zbog špekulativnih aktivnosti velikih investitora (rizik psihologije tržišta) i
9. rizik kvara na informatičkim sustavima i/ili rizik prekida komunikacijskih veza između banaka.

7.1. Rizik promjene tečaja (valutni rizik)

U slučaju ulaganja u financijske instrumente denominirane u različitim valutama imovina ulagač se izlaže riziku promjene tečaja strane valute u odnosu na kunu, ili drugu referentnu valutu u kojoj

⁷⁰ <http://www.intercapital.hr/upload/Prikaz-osnovnih-rizika.pdf>

⁷¹ file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

⁷² <http://www.intercapital.hr/upload/Prikaz-osnovnih-rizika.pdf>.

on mjeri prinos na svoje ulaganje.⁷³ Drugim riječima, valutni rizik je⁷⁴ rizik da će neka valuta imati manju (ili veću) vrijednost na tržištu u budućnosti.

7.2. Rizik namire i transfera novca

Transakcije s financijskim instrumentima u koje su uključene stranke iz različitih država uključuju i dodatni rizik da njihova realizacija ili namira bude otežana ili potpuno onemogućena zbog uvođenja restriktivnih političkih ili gospodarskih mjera.⁷⁵

7.3. Državni rizik

Državni rizik se javlja prilikom obavljanja transakcija s određenom zemljom ili tijekom poslovanja u njoj, a zbog nestabilnog ekonomskog, političkog ili socijalnog sustava.⁷⁶ Kreditni rizik predstavlja⁷⁷ vjerojatnost da strana koja je uključena u transakciju neće biti u mogućnosti podmiriti svoje obveze, bilo djelomično ili u cijelosti.

7.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je temeljni rizik kojeg određuju tržišni uvjeti nekog vrijednosnog papira odnosno bilo koje druge investicijske imovine.⁷⁸ Sama likvidnost definira se kao utrživost investicijske imovine odnosno kao sposobnost prodaje investicijske imovine po očekivanim cijenama.⁷⁹ Što su moguća odstupanja od očekivanih cijena manja, rizik likvidnost je veća i obrnuto, što su moguća odstupanja od očekivanih cijena veća likvidnost je manja.

⁷³<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20izicima.pdf>

⁷⁴ <http://www.poslovni.hr/leksikon/valutni-rizik-1906>

⁷⁵ http://www.zbi.hr/home/zbi/download/dokumenti/Informacije%20za%20investitore_2013.pdf

⁷⁶<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20izicima.pdf>

⁷⁷ file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

⁷⁸ <http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/R/Rizik-likvidnosti>

⁷⁹<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20izicima.pdf>

7.5. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da strana koja je uključena u transakciju (npr. izdavatelj vrijednosnog papira ili osoba s kojom se sklapaju poslovi na financijskim tržištima) neće biti u mogućnosti podmiriti svoje obveze.⁸⁰ To se primjerice odnosi na plaćanje kuponske kamate, povrat dospjele glavnice i slično.

7.6. Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik)

Rizik promjene kamatnih stopa predstavlja mogućnost gubitka u slučaju promjene razine kamatnih stopa na financijskim tržištima.⁸¹ Pojavljuje se u razdobljima u kojima je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, a ugovaranjem fiksne kamatne stope za cjelokupno trajanje ugovora o kreditu, izbjegava se kamatni rizik.⁸²

7.7. Rizik promjene cijena financijskih instrumenata (tržišni rizik)

Tržišni rizik predstavlja mogućnost pada cijene pojedinih financijskih instrumenata što može dovesti do smanjenja prinosa ili gubitka vrijednosti ulagačkog portfelja.⁸³ Na tržišni rizik mogu utjecati događaji izvan tržišta, kao što su predsjednički izbori.⁸⁴

⁸⁰<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20rizicima.pdf>

⁸¹<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20rizicima.pdf>

⁸² <https://www.hnb.hr/-/sto-je-kamatni-rizik->

⁸³<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20rizicima.pdf>

⁸⁴ <https://capital.com/hr/trzisni-rizik-definicija>

7.8. Rizik potpunog gubitka

Ova vrsta rizika predstavlja mogućnost da neka investicija u potpunosti izgubi svoju vrijednost.⁸⁵ Rizik pada ili potpunog gubitka vrijednosnog papira uslijed otvaranja stečaja nad izdavateljem.⁸⁶ Stečaj karakterizira pad poslovne aktivnosti koji može prekinuti kontinuitet poslovanja, a izazvan je nesolventnošću (nemogućnošću podmirivanja dospjelih obveza u rokovima njihova dospijeca) ili situacijom negativne neto imovine poduzeća.

7.9. Financiranje kupnje vrijednosnih papira zaduživanjem (rizik financijske poluge)

Investicija pri kojoj je izvor sredstava za ulaganje dobiven zaduživanjem u sebi sadrži povećani rizik od gubitaka.⁸⁷ Posljedica je rasta kamata na tuđi kapital ili smanjenja rentabilnosti ukupnog ulaganja.⁸⁸

7.10. Rizik promjene poreznih i drugih propisa

Rizik promjene propisa predstavlja vjerojatnost da se porezni ili drugi propisi u zemlji ulagatelja i/ili zemljama u kojima se investira imovina ulagatelja, promijene na način koji bi negativno utjecao na prinos.⁸⁹

⁸⁵<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20ri zicama.pdf>

⁸⁶ file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

⁸⁷ file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf

⁸⁸ <http://www.poslovni.hr/leksikon/financijska-poluga-668>

⁸⁹ <https://www.agram-brokeri.hr/default.aspx?id=25994>

8. Standardi financijskih instrumenata

8.1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Sukladno Zakonu o računovodstvu, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja, koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u Službenom listu Europske unije.⁹⁰ Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) podrazumijevaju dogovorena pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji računovodstvenih stavki poslovnih subjekata. Sukladno promjenama u okruženju, kao što su neujednačen makroekonomski razvoj, ubrzan razvoj financijskih tržišta kapitala i slično, standardi se kontinuirano mijenjaju, nadopunjavaju ili stavljaju van uporabe. U skladu s navedenim, 2001. MRS-evi su nadopunjeni Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI).⁹¹ Razvoj MSFI- a također ukazuje na transformaciju financijskog izvještavanja s multinacionalnih računovodstvenih standarda prema jedinstvenim svjetskim računovodstvenim standardima.

Financijsko izvješćivanje po MSFI-evima regulira se Uredbom Europskog parlamenta prema kojoj, počevši od 01. siječnja 2005. godine, trgovačka društva koja sastavljaju konsolidirana financijska izvješća i čije dionice kotiraju na burzama trebaju sastavljati financijska izvješća u skladu s navedenom Uredbom, uz određena izuzeća. Budući da navedena pravila izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde,⁹² oni uvijek sadržavaju svojevrstan kompromis između važećih praksi u različitim zemljama, te je taj kompromis obično određen kao minimalni standard.

⁹⁰ <http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/104/155/MSFI-NAKON-PRISTUPANJA-RH-EU.pdf>

⁹¹ <https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf>

⁹² <http://kontroling-portal.eu/leksikon-pojmova/poslovanje/58-medunarodni-racunovodstveni-standardi-mrs-msfi>

8.2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) nastali su sukladno Zakonu o računovodstvu, a donosi ih Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Ovi standardi se temelje na domaćoj računovodstvenoj teoriji i praksi i Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013.⁹³ Bave se godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća.. Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja uređuje se tematika u vezi s financijskim izvještajima namijenjenih vanjskim korisnicima. Oni sadrže zahtjeve priznavanja, mjerenja, procjenjivanja, prezentiranja i objavljivanja transakcija i događaja važnih za financijske izvještaje opće namjene.⁹⁴ Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su namijenjeni za primjenu u financijskim izvještajima opće namjene poduzetnika koji ostvaruju dobit ili gubitak. Hrvatske standarde financijskog izvještavanja karakterizira dinamičnost, odnosno prilagođavanje zahtjevima struke, te Direktivi.

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. U Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja naznačene su temeljne koncepcije na kojima počiva sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja.

Svrha ovih standarda je:⁹⁵

- ✓ propisati osnovu za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja,
- ✓ pomoć revizorima u formiranju mišljenja jesu li financijski izvještaji u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja,
- ✓ pomoć korisnicima financijskih izvještaja pri tumačenju podataka i informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima.

Cilj Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja je da financijski izvještaji temeljeni na ovim standardima pruže informacije o financijskom položaju, financijskoj uspješnosti i novčanim tokovima poduzetnika koje koriste, a vanjski korisnici u donošenju ekonomskih odluka.⁹⁶ Financijski izvještaji koji se temelje na Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja pružaju informaciju o imovini obvezama, kapitalu, prihodima, rashodima, dobiti i gubitku, promjenama u kapitalu i novčanom toku.

⁹³ <http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/104/155/MSFI-NAKON-PRISTUPANJA-RH-EU.pdf>.

⁹⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

⁹⁵ <http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/104/155/MSFI-NAKON-PRISTUPANJA-RH-EU.pdf>

⁹⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

Ciljevi Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja jesu razvijati u javnom interesu računovodstvene standarde koji zahtijevaju kvalitetne, transparentne i usporedne informacije u financijskim izvještajima.

8.3. Razlika između međunarodnih i hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

Razlike između MSFI i HSFI su vidljive u slijedećima:⁹⁷

- ✓ Naknadno vrednovanje goodwilla
- ✓ Naknadno iskorišteni porezni gubici iz poslovnog
- ✓ Promjene na planu prodaje dugotrajne imovine namijenjene prodaji
- ✓ Primanja zaposlenih
- ✓ Ulaganja u ovisne i pridružene poduzetnike u pojedinačnim izvještajima
- ✓ Reklasifikacija financijskih instrumenata
- ✓ Nerealizirani gubici kod financijske imovine raspoložive za prodaju

8.4. Primjeri razlika između međunarodnih i hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

U nastavku će biti prikazani primjeri između HSFI i MSFI (Čevizović, 2018.)

1) Naknadno vrednovanje goodwilla

MSFI 3: nakon početnog priznavanja, stjecatelj treba procjenjivati goodwill po trošku, umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti

HSFI 2: nakon početnog priznanja, stjecatelj treba procjenjivati goodwill stečen u poslovnom spajanju po trošku, umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti i akumuliranu amortizaciju (korisni vijeku trajanja od najviše pet godina)

2) Naknadno iskorišteni preneseni porezni gubici

MSFI 3: Treba priznati porezni prihod u skladu s MRS 12 i smanjiti knjigovodstvenu vrijednost goodwilla na vrijednost koja bi bila priznata da je odgođena porezna imovina bila priznata i priznati gubitak od umanjene vrijednosti goodwilla

HSFI 2: Ne sadrži ovakvu odredbu

⁹⁷ komora.hr/pdf/Prezentacije.../Usporedba%20HSFI%20s%20MSFI.pptx

3) Dugotrajna imovina namijenjena prodaji – prestanak klasifikacije kao namijenjene prodaji
MSFI 5: mjeri se po nižoj vrijednosti između vrijednosti koja bi bila priznata da imovina nije bila klasificirana kao namijenjena za prodaju, i njene nadoknadive vrijednosti u trenutku naknadne odluke da se ne prodaje

HSFI 8: po nižoj vrijednosti uspoređujući knjigovodstvenu vrijednosti, prije nego je ova imovina bila klasificirana kao namijenjena prodaji, i nadoknadivu vrijednost u trenutku odluke da se ne prodaje

4) Primanja zaposlenih

MRS 19: očekivani trošak kratkoročnih primanja u obliku naknada za vrijeme odsustvovanja radnika, u slučaju akumuliranja naknade za vrijeme odsustvovanja, treba priznati kada zaposleni pružaju usluge koje povećavaju njihova prava na buduće naknade za vrijeme odsustvovanja

HSFI: Ne sadrže ovakvu odredbu

5) Ulaganja u ovisne i pridružene poduzetnike

MRS 27, 28, 31: U odvojenim financijskim izvještajima: ulaganja u ovisna društva, zajednički kontrolirana društva, pridružena društva koja nisu razvrstana za držanje do prodaje u skladu s MSFI 5 obračunavat će se po trošku, ili u skladu s MRS 39

HSFI 2: U pojedinačnim izvještajima primjenjuje se metoda troška

6) Reklasifikacija financijskih instrumenata

MRS 39: Reklasifikacija financijske imovine- ako se financijska imovina više ne drži radi prodaje ili otkupa u bližoj budućnosti (bez obzira na to što je financijska imovina možda stečena ili nastala upravo zbog prodaje ili otkupa u bližoj budućnosti), reklasificirati tu financijsku imovinu iz kategorije po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak

HSFI 9: Ne sadrži ovakvu odredbu (samo za glavnički instrument za koji fer vrijednost više nije dostupna)

7) Nerealizirani gubici kod financijske imovine raspoložive za prodaju

MRS 39: ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju priznato direktno u glavnici i postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti imovine, kumulativni gubitak koji je priznat direktno u glavnici uklanja se iz glavnice i priznaje u računu dobiti i gubitka, čak i ako se financijska imovina nije prestala priznavati

HSFI 12: ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoloživo za prodaju priznato izravno u kapital i nema objektivnog dokaza o umanjenju vrijednosti ove imovine kumulativni

gubitak koji je izravno priznat u kapital uklanja se iz kapitala i priznaje u računu dobiti i gubitka čak ako se financijska imovina nije prestala priznavati

8.5. Harmonizacija međunarodnih i hrvatskih standarda

Pojam harmonizacija označava da se⁹⁸ domaći propisi usklađuju se s ciljevima postavljenim u propisima Europske unije (EU). Potpunim usklađivanjem se detaljno i cjelovito regulira određena ovlast i državi članici se ne ostavlja prostor za dodatno reguliranje. Može se reći kako harmonizacija čini usporedbu međunarodnih izvještaja kao i prilike za investicijama lakšim, bržim i jeftinijim aktivnostima. Proces harmonizacije je dugotrajan i kompleksan te često nailazi na različite prepreke političke i tehničke prirode (Ćapin, 2016: 23). Najučestalija prepreka je stupanj razlike između računovodstvenih praksi koje se primjenjuju u različitim zemljama, a koje je teško prevladati. Zbog toga postoje brojni prednosti i nedostaci harmonizacije koji će biti nabrojani u nastavku.

Prednosti harmonizacije financijskog izvještavanja (Vujaković, Vukić, 2013: 41):

- ✓ zbog globalizacije tržišta kapitala, potrebna je usporedivost financijskih izvještaja na međunarodnoj razini,
- ✓ harmonizacija smanjuje troškove vezane uz financijske izvještaje onim poduzećima čije dionice kotiraju na stranim burzama,
- ✓ nacionalne razlike u financijskom izvještavanju dovode do nepovjerenja potencijalnih investitora što dovodi do rasta cijene kapitala,
- ✓ harmonizacija pojednostavljuje procjenu vrijednosti poduzeća koje su mete preuzimanja,
- ✓ harmonizacija dovodi do kvalitetne računovodstvene prakse u svijetu,
- ✓ jedinstveni računovodstveni standardi pojednostavljuju sastavljanje konsolidiranih financijskih izvještaja i njihovu reviziju.

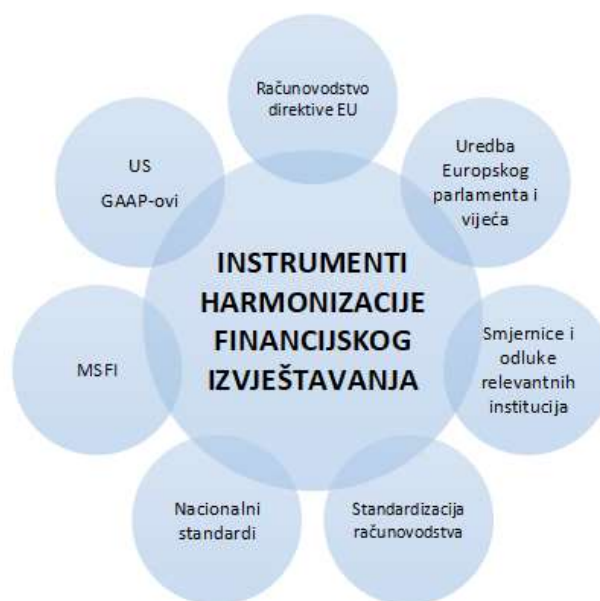
Nedostaci harmonizacije financijskog izvještavanja (Vujaković, Vukić, 2013: 42):

- ✓ postoje velike razlike u računovodstvenoj praksi različitih zemalja, te stoga i veliki troškovi uklanjanja tih razlika,
- ✓ neadekvatna interpretacija standarda i primjena istog seta standarda za poduzeća različitih veličina,
- ✓ neadekvatan prijevod standarda na nacionalne jezike,
- ✓ izrada jednostavnijih rješenja u kontekstu složenijih poslovnih događaja,

⁹⁸ <http://www.ijf.hr/pojmovnik/harmonizacija.htm>

- ✓ podložnost standarda izmjenama i dopunama,
- ✓ zbog straha od gubitka suvereniteta, neke zemlje nisu spremne prilagoditi svoje računovodstvene prakse praksama drugih zemalja,
- ✓ različita obilježja i gospodarska, te politička situacija u različitim zemljama zahtijeva i razlike u financijskom izvještavanju.

Standardi su najvažniji instrumenti harmonizacije računovodstva i financijskog izvještavanja, ali nisu jedini. Svi važni instrumenti harmonizacije financijskog izvještavanja prikazat će se Slikom 6.

Slika 6: Instrumenti harmonizacije financijskog izvještavanja

Izvor: Marija Vujaković i Verica Vukić, Prednosti i nedostaci u primjeni hrvatskih standarda financijskog izvještavanja kod malih i srednje velikih poduzeća, Osijek, 2013.

S obzirom da direktive EU nisu zadovoljile potrebnu razinu transparentnosti i usporedivosti financijskih izvještaja donesena je (Ćapin, 2016: 23) Uredba Europskog parlamenta i vijeća te je istom uvedena obveza primjene MSFI za sve subjekte koji sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje i kotiraju na uređenom financijskom tržištu EU. Odredbe HSFI kao i MSFI za mala i srednje velika poduzeća upućuju da financijski izvještaji trebaju istinito i fer prikazivati⁹⁹ financijski položaj, uspješnost i novčane tijekove poduzeća. Oba modela podrazumijevaju sastavljanje bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o promjenama kapitala, izvještaja o novčanom tijeku i bilješki uz financijske izvještaje.

⁹⁹ <http://www.ijf.hr/pojmovnik/harmonizacija.htm>

9. Zaključak

Računovodstvo kao disciplina je vrlo zahtjeva te svatko tko se želi baviti računovodstvom treba uložiti velike napore u njezino proučavanje. Prema brojnim definicijama računovodstvo obuhvaća odabiranje načela, pravila i postupaka za priznavanje, mjerenje i knjiženje poslovnih promjena, standardizirano vođenje poslovnih knjiga, računovodstveni nadzor, financijsko planiranje, analiziranje i interpretiranje financijskih podataka te financijsko i poslovno izvješćivanje i interpretiranje računovodstvenih politika.

Financijski instrumenti su jedan od najučinkovitijih načina korištenja financijskih resursa radi ostvarivanja ciljeva. Financijski instrumenti pomažu u pokretanju dodatnih javnih ili privatnih izvora financiranja u svrhu otklanjanja tržišnih nedostataka. S obzirom na trenutnu ekonomsku situaciju u državi i sve veću oskudnost javnih resursa, očekuje se da će financijski instrumenti imati još značajniju ulogu u budućnosti.

Odbor za standarde financijskog izvještavanja osnovan je temeljem Zakona o računovodstvu te je on stručno tijelo od devet članova koje na prijedlog ministra financija imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na mandat od pet godina. Standardi financijskog izvještavanja su temelj za sastavljanje i objavu financijskih izvještaja poduzetnika.

U Koprivnici, 28.09.2018.

10. Literatura

Knjige:

1. Hladika M; Matkovina H; Perčević H. (2017) Računovodstvo financijskih instrumenata. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
2. Roger LeRoy M; VanHoose D. (1997) Moderni novac i bankarstvo. Zagreb: Mate d.o.o.
3. Žager K; Tušek B; Mamić Sačer; Sever Mališ S; Žager L; (2016) Računovodstvo 1: Računovodstvo za neračunovođe. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.

Časopisi:

1. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. (2016) Računovodstvo i financije, HZ RIF Zagreb, str. 29-38

Stručni radovi:

1. Čapin A. (2016) Harmonizacija financijskog izvještavanja listanih poduzeća na Zagrebačkoj burzi. Diplomski rad. Split: Sveučilište u Splitu. str 23-23, <https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst:929/preview>
2. Rodić J. (2015) Računovodstvo obrtnika. Završni rad. Koprivnica: Sveučilište Sjever. str 7-7, <https://repozitorij.unin.hr/islandora/object/unin:4/preview>
3. Tominić S. (2017) Organizacija računovodstvenog sustava u poslovnom subjektu Gastro-tim d.o.o. Završni rad. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile. str. 3-3, <https://repozitorij.unipu.hr/islandora/object/unipu:2126/preview>
4. Vidović J. (2015) Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika. str 39, [file:///C:/Users/martina/Downloads/Proracun skripta 25 11 2016.pdf](file:///C:/Users/martina/Downloads/Proracun%20skripta%2025%2011%202016.pdf)
5. Vinšalek Stipić, V. MSFI 13 - Mjerenje fer vrijednosti, 29.05.2015., str. 123-123
6. Vujaković M; Vukić V. (2013) Prednosti i nedostaci u primjeni hrvatskih standarda financijskog izvještavanja kod malih i srednje velikih poduzeća. Završni rad. Osijek: Sveučilište u Osijeku. str 41-42, <http://www.efos.unios.hr/imijoc/wp-content/uploads/sites/71/2013/09/.pdf>
7. Župan M. (2013) Računovodstvo za poduzetnike. Požega: Veleučilište u Požegi. str 8, [http://www.vup.hr/ Data/Files/13030181824615.pdf](http://www.vup.hr/Data/Files/13030181824615.pdf)

Internet izvori:

1. Agram Brokери. Rizik promjene poreznih propisa. URL:<https://www.agram-brokeri.hr/default.aspx?id=25994> (2018-07-14)
2. Auctor. Podaci o financijskim instrumentima i povezanim rizicima. URL:<http://www.auctor.hr/doc/4Podaci%20o%20financijskim%20instrumentima%20i%20povezanim%20rizicima.pdf> (2018-07-14)
3. Capital.com. Što je tržišni rizik: definicija i značenje. URL:<https://capital.com/hr/trzisni-rizik-definicija> (2018-07-14)
4. Čevizović I. Usporedba HSFI s MSFI. URL: www.revizorska-komora.hr/pdf/Prezentacije.../Usporedba%20HSFI%20s%20MSFI.pptx (2018-06-21)
5. Deloitte. MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti. URL:https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/hr/Documents/about-deloitte/hr_msfi-news-2014-06.pdf (2018-07-11)
6. Gulin D. Financijski instrumenti. URL:http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/mhladika/financijsko_racunovodstvo/Financijski%20instrumenti%20.pdf (2018-03-19)
7. Hamag Bicro. Financijski instrumenti. URL: <http://hamagbicro.hr/financijski-instrumenti/> (2018-03-19)
8. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja. URL:<https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unnarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unnarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (2018-05-19)
9. Hrvatska narodna banka. Kamate. URL:<http://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/bitne-informacije/kamate> (2018-08-30)
10. Hrvatska narodna banka. Što je kamatni rizik? URL:<https://www.hnb.hr/-/sto-je-kamatni-rizik-> (2018-07-14)
11. Inter Capital. Prikaz osnovnih rizika vezanih uz poslovanje vrijednosnim papirima. URL:<http://www.intercapital.hr/upload/Prikaz-osnovnih-rizika.pdf> (2018-07-14)
12. Kontroling portal EU. Međunarodni računovodstveni standardi MRS/MSFI. URL:<http://kontroling-portal.eu/leksikon-pojmova/poslovanje/58-medunarodni-racunovodstveni-standardi-mrs-msfi> (2018-05-19)
13. Kesner-Škreb M. Porezna harmonizacija. URL:<http://www.ijf.hr/pojmovnik/harmonizacija.htm> (2018-08-30)

14. Maružin R. Računovodstveni propisi.
URL:<https://www.scribd.com/doc/27955469/RA%C4%8CUNOVODSTVO-Seminar>
(2018-03-09)
15. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 13. Mjerenje fer vrijednosti.
URL:<http://www.srr-fbih.org/File/Download?idFi=274> (2018-07-11)
16. Ministarstvo financija. Računovodstveni sustavi RH.
URL:www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2.../racunovodstvo/racunivodstvo_02.ppt
(2018-09-14)
17. Moj bankar. Rizik likvidnosti. URL:<http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/R/Rizik-likvidnosti> (2018-07-14)
18. Narodne novine. Hrvatski standardi financijskog izvještaja. URL:https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html (2018-06-21)
19. Narodne novine. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.
URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html (2018-03-15)
20. Narodne novine. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. URL:https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_121_2300.html
(2018-09-14)
21. Odbor za standarde financijskog izvještavanja. Hrvatski standardi financijskog izvještaja.
URL:http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf
(2018-06-21)
22. Odbor za standarde financijskog izvještavanja. MSFI nakon pristupanja RH EU.
URL:<http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/104/155/MSFI-NAKON-PRISTUPANJA-RH-EU.pdf>
(2018-05-19)
23. Otp invest. Obveznica. URL: <http://www.otpinvest.hr/main.aspx?id=154> (2018-08-30)
24. Perčević H. Definicija i struktura računovodstva.
URL:<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf> (2018-07-09)
25. Perčević H. Računovodstveni i porezni tretman naknadnog mjerenja financijske imovine.
URL:<http://rif.hr/e-izdanje/rif-12-2015/assets/basic-html/page41.html> (2018-07-12)
26. Perčević H. Računovodstvo financijske imovine.
URL:<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Ra%C4%8Dunovodstvo%20financijske%20imovine.pdf> (2018-03-15)
27. Podravska banka. Financijski instrumenti.
URL:file:///C:/Users/martina/Downloads/brosura_financijski_instrumenti_i_pripadajuci_rizici.pdf (2018-07-13)

28. Poslovni dnevnik. Financijska poluga. URL:<http://www.poslovni.hr/leksikon/financijska-poluga-668> (2018-08-14)
29. Poslovni dnevnik. Kratkotrajna imovina.
URL:<http://www.poslovni.hr/leksikon/kratkotrajna-imovina-708> (2018-03-15)
30. Poslovni dnevnik. Što su obveze, kako ih mjeriti i knjižiti u poslovnim knjigama.
URL:<http://www.poslovni.hr/trzista/sto-su-obveze-kako-ih-mjeriti-i-knjiziti-u-poslovnim-knjigama-186878> (2018-07-13)
31. Poslovni dnevnik. Valutni rizik. URL:<http://www.poslovni.hr/leksikon/valutni-rizik-1906>
(2018-07-14)
32. Propisi.hr. Financijska imovina. URL: <http://www.propisi.hr/print.php?id=13773>
(2018-03-15)
33. Propisi.hr. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja: Ulaganje u nekretnine.
URL:<http://www.propisi.hr/print.php?id=13771> (2018-07-11)
34. Recuperero. Jednostavno i dvojno knjigovodstvo. URL:<http://recuperero.com.hr/blog-objava/jednostavno-i-dvojno-knjigovodstvo/> (2018-08-30)
35. Referada. Upravljačko računovodstvo u suvremenoj funkcionalnoj strukturi poduzeća.
URL:<http://www.referada.hr/upravljacko-racunovodstvo-u-suvremenoj-funkcionalnoj-strukturi-poduzeca/> (2018-08-29)
36. Sabolić D. Financijska tržišta II. Organizacija financijskih tržišta.
URL:https://bib.irb.hr/datoteka/629663.Inzeko11b_Financijska_trzista_II_130514.pdf
(2018-04-25)
37. Središnji državni portal. Ulaganje u obveznice. URL:<https://gov.hr/moja-uprava/financije-i-porezi/stednja-i-ulaganje/ulaganje-u-obveznice/437> (2018-07-13)
38. Štahan M. 10 načela financijskog izvještavanja i prevaga biti nad formom.
URL:<https://www.teb.hr/novosti/2017/10-nacela-financijskog-izvjestavanja-i-prevaga-biti-nad-formom/> (2018-07-09)
39. Štedopis. Što je kamata i kamatna stopa. URL:<https://www.stedopis.hr/sto-je-kamata-a-sto-kamatna-stop/> (2018-08-30)
40. Studentski.hr. Pojam računovodstva.
URL:studentski.hr/system/materials/r/11149f2cdea33e50e3ae025819eb33cb6bd2c08d.zip
(2018-07-09)
41. Studentski.hr. Povijesni razvoj računovodstva.
URL:studentski.hr/system/materials/y/8ad1e0d860e9c15c772e4cdaeb91c01fd5931381.zip
(2018-09-15)

42. Sveučilište u Zadru. Uvod u računovodstvo.

URL:www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2.../racunovodstvo/racunivodstvo_02.ppt

(2018-09-14)

43. Sveučilište u Zadru. Uvod u upravljačko računovodstvo.

URL:www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2...rac/menadzersko_racunovodstvo_1.ppt

(2018-07-09)

44. Tušek B. Uvod u računovodstvo-razvoj, definiranje i struktura računovodstva.

URL:<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/btusek/rac/1.%20RAZVOJ,%20DEFINIRANJE%20I%20STRUKTURA%20RA%C4%8CUNOVODSTVA.pdf> (2018-03-09)

45. ZB Invest. Informacije za investitore.

URL:http://www.zbi.hr/home/zbi/download/dokumenti/Informacije%20za%20investitore_2013.pdf (2018-07-14)

Popis slika

Slika 1: Tradicionalna struktura računovodstva	2
Slika 2: Vrste računovodstva.....	5
Slika 3:Prezentiranje financijskih instrumenata	19
Slika 4: Vrste ulaganja u financijsku imovinu	23
Slika 5: Vrste ulaganja u dionice i njihov računovodstveni tretman	24
Slika 6: Instrumenti harmonizacije financijskog izvještavanja.....	35